

egne statsborgere, vil fortsat kunne være det¹⁾.

Det fastslås i protokollen, at lovgivningen her i landet om udlændinges pligt til at søge arbejdstilladelse opretholdes, og når artikel VII omtaler en ret for parternes statsborgere og selskaber til i deres foretagender at beskæftige tekniske sagkyndige og overordnede funktionærer uden hensyn til disses nationalitet, er det underforstået, at de pågældende skal have opnået opholds- og arbejdstilladelse på normal vis for at kunne påtage sig beskæftigelsen.

I forbindelse med omtalen af bestemmelserne i artikel VII vil det være naturligt at nævne, at det i artikel XXI 4. og 5. stk. udtales, at traktaten ikke giver parternes statsborgere nogen ret til at deltage i politisk aktivitet, og at de af parternes statsborgere, som måtte have fået adgang til den anden parts områder med et begrænset formål for øje, ikke har ret til der at tage lønnet beskæftigelse i strid med udtrykkelig fastsatte begrænsninger, der i henhold til lovgivningen er stillet som vilkår for indrejsetilladelsen.

Artikel VIII omhandler retten til at stifte og drive selskaber. Parternes statsborgere har adgang hertil med henblik på at udøve de arter af virksomheder, som står dem åben ved artikel VII. Det udtales i fortolkningsreferatet, at bestemmelserne i dansk ret, hvorefter der stilles særlige krav med hensyn til bopæl og statsborgerforhold for selskabers stiftere, bestyrelsesmedlemmer og administrerende direktører, opretholdes²⁾. Ligeledes opretholdes det i aktieselskabslovens § 74 indeholdte forbud mod, at udenlandske selskaber driver detailhandel her i landet.

Ved *artikel IX* ydes nationalbehandling med hensyn til retten til at erhverve rørlig ejendom, medens der med hensyn til retten til at erhverve fast ejendom på anden måde end ved arv kun ydes mestbegunstigelsesbehandling. Dette skyldes ønsket om at holde adgangen åben for senere gennemførelse her i landet af en lov, hvorved der i medfør

af grundlovens § 50 gives nærmere regler for udlændinges adgang til at eje fast ejendom, og hvortil det i henhold til justitsministeriets skrivelse af 24. september 1946 nedsatte udvalg har afgivet forslag. Når erhvervelse af fast ejendom ved arv underkastes nationalbehandling, skyldes det ønsket om at undgå de vanskeligheder, der ellers ville opstå med hensyn til her i landet bosatte personers adgang til at tage arv i visse amerikanske enkeltstater, hvis lovgivning kræver formel reciprocitet på det heromhandlede område.

Bestemmelsen i artikel IX 2. stk., hvorefter parterne har ret til at begrænse eller forbyde udlændinge at eje interesser i foretagender, der udøver særlige arter af virksomhed, tager i første række sigte på virksomheder, der fremstiller eller anvender spaltelige stoffer.

Artikel X indeholder bestemmelser om national- og mestbegunstigelsesbehandling med hensyn til opnåelse og bevarelse af patentrettigheder, retten til firma, varemærker m. v..

Ved *artikel XI* tilstås national- og mestbegunstigelsesbehandling med hensyn til betaling af skatter og afgifter. Parterne forbeholder sig ret til at indrømme tredie lands statsborgere særlige rettigheder, enten ved dobbeltbeskatningsaftaler eller fordi det drejer sig om statsborgere fra tilgrænsende lande. Artiklen skal ifølge fortolkningsreferatet forstås i overensstemmelse med bestemmelserne i den af parterne under 6. maj 1948 undertegnede overenskomst til undgåelse af dobbeltbeskatning og til forhindring af beskatningsunddragelse, for så vidt angår indkomstskat³⁾.

I henhold til *artikel XII* ydes national- og mestbegunstigelsesbehandling med hensyn til adgangen for parternes statsborgere og selskaber til at foretage betalinger og overføre værdipapirer til udlandet. På dette område gælder som bekendt for tiden forskellige restriktioner, hvis formål bl. a. er at forhindre, at valutareserverne falder til et meget lavt niveau. Ifølge artiklen skal de

¹⁾ For Danmarks vedkommende gælder dette således adgangen til at opnå beskikkelse som sagfører (lovbekendtgørelse nr. 212 af 1. oktober 1936 § 119), erholde apotekerbevilling og være provisor (lov nr. 107 af 31. marts 1932 om apotekervæsenet §§ 3 og 12), virke som autoriseret revisor, dispachør, mægler samt vejer og måler (lov nr. 138 af 28. april 1931 — Næringsloven — §§ 65, 78, 81 og 86), afholde offentlige auktioner (lov nr. 132 af 16. april 1935 om offentlig auktion ved auktionsledere § 3, 2. stk.) og til at blive medlem af Københavns fondsbørs (lov nr. 80 af 19. marts 1930 om afholdelse af fondsbørs § 3).

Der består enighed mellem parterne om, at det i lov nr. 72 af 14. marts 1934 om udøvelse af lægegerning § 26 indeholdte forbud mod, at udlændinge virker som naturlæger (kiropraktorer) er foreneligt med artikel VII 3. stk.

²⁾ Således lov nr. 123 af 15. april 1930 om aktieselskaber §§ 4 og 49.

³⁾ Lovtidende 1949 afd. C. nr. 1 (s. 1).